

Escrituras e litixios sobre a Casa do Barón de Pontevedra

Alfonso Mumary Ruibal

D. Juan Antonio Montenegro veciño da vila de Pontevedra sobre que se aprobe a escritura de foro dunha casa outorgada a seu favor polo conde de Maceda. 1800. A.H.N. Consejos, Castilla Leg. 1992/16.

No nome do conde de Maceda, o seu apoderado en Pontevedra D. Juan Antonio Alcoz di que Maceda ten unha casa na rúa da Ramallosa que herdou do seu avó o marqués de Figueroa e estivo deshabitada por dous anos. Pide se faga tasación oficial.

Así o mandouno o alcalde D. Agustín Suárez de Cobián o 28 de xuño de 1798 e nomeou por peritos a Antonio de Souto, mestre de cantería e Antonio Salgueiro, que o é de carpintería, ambos veciños de Pontevedra.

Aceptaron os designados e só asina Souto e non Salgueiro por non saber.

Fíxose información de testemuñas, 1º de xullo 1798:

1º. Vicente González, mestre carpinteiro, veciño da vila di que a casa habitouna en aluguer Dª Mª Luísa de Puga, veciña da vila, que pagaba mil reais ao ano. Logo ocupouna o xeneral en xefe acantoadado na vila en 1796 e despois ninguén. Que está en mal estado e custarían moito as reparacións porque é moi grande " e a desestimable situación na que se atopa "

non hai quen a alugue. Por isto é preferible aforala. Non asina por non saber e é maior de 50 anos.

2º. Andrés Tomé, mestre de cantería, veciño de Mourente, de 30 anos. Declara aproximadamente o mesmo.

3º. Josef Bautista, canteiro, veciño de Pontevedra, 25 anos.

4º. Pedro de Hermida. mestre de canteiro, veciño de Pontevedra, maior de 50 anos.

O 2 de xullo de 1798 recoñecerón a casa Souto e Salgueiro:

Entrando pola porta principal e escaleira que sobe ata o primeiro andar necesita arranxarse a clara-boia 1500 reais.

Llana e branca ao recibidor 800 reais.

Na salía do recibidor cuxo piso é de pedra, o teito de madeira arruinado 1000 reais. Na propia porta hai 5 portas e a que di fronte ao patio con medio corpo de vidros necesita repoñerse 400 reais. 14 reais por ferraxes doutras portas. A porta ao estrado en anacos. Porta da antesala que di a un pasadizo que se atopa fronte ao patio con dúas ventás cos seus vidros. Dende o oratorio a peza que se atopa inmediata á alcoba pegada a ela. Outra peza cadrada con dúas portas vidreiras á rúa principal. Sala de estrado con dúas

portas vidreiras á rúa, outras dúas interiores e outra que sube á torre ... O balcón de ferro onde saen ditas dúas portas. Outra sala con dúas portas vidreiras á rúa. O gabinete que di fronte e fai esquina ao N. coas súas dúas portas vidreiras e unha ventá. Un cuarto inmediato a dito gabinete no que se atopa nunha esquina un cubo de pedra e no interior unha escaleira de caracol que baixa á adega.

Ten unha ventá vidreira. Sete pezas interiores incluso cociña que están pisadas de pedra. Un cuarto alto que di fronte á horta. A peza da torre. Lousado o empedrado da adega e o que se atopa fronte á escaleira principal. Corte de cabalos e habitación de criados que está fronte á principal patio en medio. Empedrado de xunto aos presebes. Tamén recoñeceron un palleiro anexo á dita principal que está fronte a ela á parte do N., rúa no medio nomeada da Costiña. Ao nacente: D. Alonso Otero. Importan todas as reparacións 53.804 reais de vellón.

Na Coruña a 6 de xuño de 1798 deu poder para aforar esta casa o Excmo. Sr. D. Baltasar Manuel Mª de los Dolores Pardo de Figueroa, Prego de Montaos, Mariño de Lobeira, Sarmiento de Sotomayor e Correa, Lanzós e Enríquez, Yañez de Noboa, López de Lemos, Taboada e Ulloa, Castro Vilamarín, Valadares, Córdoba e Ayala, Ozores de Silva, Puga e Fajardo, Duque de Estrada, Conde de Maceda e de Fefiñáns,

Marqués de Figueroa e da Atalaya, Vizconde de Layosa, Grande de España de 1ª clase, Señor das casas dos Mestres de Calatrava e Alcántara, de Vilariño do Campo, Alférez Maior de Betanzos, Rexedor perpétuo dela e das de Santiago, Coruña, Lugo e Ourense.

Na casa de Pontevedra habitou e morreu o avó Marqués de Figueroa. Que D. Gregorio de Montenegro e Puga, abade de Vilaboa pediu que se lle aforase dita casa.

A escritura de foro foi outorgada en Santiago o 10 de xullo de 1798. Describe a casa:

"un alto en medio, a súa calzada posteadada de pedra que colle ao fronte dita casa ata a esquina en que empeza o curral, este atópase ao fronte do portal interior en el atópanse as habitacións para criados coas súas cortes e dous xardíns, alto e baixo coa súa caseta para servizos dende arriba co alpendre que atópase fora e enfronte polo N. á referida casa con tódalas máis oficinas ... ten a súa fronte ao levante e rúa da Ramallosa e polo vendaval demarca a habitación de criados con casa de Francisca Conti seguindo a caseta do xardín de arriba limitando polo propio vendaval co xardín da casa que hoxe vive Dª Rosa de Porras viúva de D. Domingo Fandiño do dominio de D. Baltasar Rajoy; polo N. demarca coa rúa que sube para a igrexa de Sta. María e baixa á ponte e polo poñente coa calexa que vai dende a referida a outra que igualmente sube a Sta. María e baixa ás 5 rúas.

E a casa palleiro limita polo vendaval coa rúa expresada que baixa á ponte e sube a Sta. María; por levante con casa propia que vive D. Alonso de

Otero e Valadares; polo poñente con outro almacén do dominio do conde de Maceda e polo N. terreo que hoxe se dedica a xardín de dominio de San Domingos.

Afora pola vida de tres reis e 29 anos máis. Mil reais ao ano e facer todos os reparos e prohibición de embargar a propiedade. Considérase nulo o foro se se deixan pasar tres anos sen pagar a renda.

O crego Montenegro cedeuna a seu irmán maior D. Juan Antonio Montenegro. Exceptúa da dación os mobles, cadeiras, todas as mesas, colgadas e friso así de damasco carmesí, o friso chinés, oratorio, araña, espellos e cornucopias...

D. Gregorio Montenegro e Puga crego de Vilaboa con D. Josef Mª Tineo veciño de Valladolid sobre que se declare que a providencia da Chancelería de Valladolid dada nos autos que seguen entre si sobre a pertenza dun suntuoso edificio na vila de Pontevedra que pertenceu aos Condes de Maceda, conteñen notoria inxustiza. A.H.N. Madrid, Consejos, Castilla 32.112/15.

Apelación ao Consello en 1803. Poder do crego Montenegro ao procurador no Real Consello D. Manuel García Montenegro (Pontevedra 14-05-1803). Fianza, 4 de xuño de 1803.

O escrito de García Montenegro: Que o conde de Maceda posuía en Pontevedra entre os bens pertencentes á súa casa "un suntuoso edificio dos máis magníficos de todo o reino de Galicia que a súa situación dá fronte á rúa da Ramallosa e cos seus accesorios asómase a outras, sendo unha delas a chamada da Infesta na cal e na beirarúa de enfronte correspóndenlle dúas casiñas baixas...".

Fíxose foro e despois de arraxada por Montenegro, o veciño de Valladolid D. José Tineo, que se atopaba entón en Salcedo, desexando quedarse coa casa acudiu á Audiencia de Galicia dicindo que a tal casa era do seu morgado e Maceda tiña só como dominio útil. Tineo non puido demostrar documentalmente que o foro de 5 ducados que lle pagaba Maceda era por esta casa chamada por Tineo "das ameas".

A Audiencia, o 6 de marzo de 1802, fallou en contra de Tineo. Revogou Valladolid, de maneira, ao parecer, arbitraria en 4 e 5 de maio de 1803.

Fallado polo consello en 20 de outono de 1803: Non ha lugar ao recurso de inxustiza notoria de Montenegro condenado en costas.

Os autos do preito na peza 2ª, de 805 folios.

Fol. 11. D. José Tineo Ulloa e Sierra, cabaleiro de Carlos III, Maestrante de Valencia, dono da xurisdición de San Xoán de Noceda, Rexidor perpetuo de Astorga.

Fol. 24. D. Golcerán de Villalba de Meca Llorac Fiviller e Palau señor xurisdicional dos lugares de Solivella, Guipí, Baronías de Monmagastre, Ana Monyargull y Folguer y Castelanía de Montornes, cabaleiro de San Xoán de Xerusalén, Tenente Xeneral dos Reais Exércitos, Gobernador e Capitán Xeral de Galicia(en 06-03-1799).

Fol. 89. Vº. 1º de marzo de 1800. Alcalde ordinario de Pontevedra D. Xoán Fredis de la Rúa.

Fol. 115. Escritura de foro da casa, Santiago 10 de xullo de 1798.

Fol. 146. Pontevedra 11-11-1680. D. Antonio Gago de Mendoza y Sotomayor, veciño da vila, poder habiente de D. Pedro Blanco de Salcedo e Dª Francisca Álvarez Osorio e Montenegro, traspasa poder a Gabriel Rodríguez de Aldao, Antonio Martínez Lago, D. Jacinto Vázquez de Vaamonde, procuradores.

Morgado instituído por D. Antonio Sarmiento de Montenegro veciño de Redondela. Sucedeulle a súa filla Dª Jerónima Sarmiento que faleceu sen fillos. Foi o sucesor D. Alonso de Montenegro oidor de Granada, e a este D. Bernardino de Montenegro falecido sen fillos e a este D. Fernando de Montenegro Sotomayor, cabaleiro de Santiago, falecido "habera dous meses", sen fillos (abril1680) e pasou a Dª Francisca Álvarez Osorio y Montenegro "terceira neta de D. Lope de Montenegro e Dª Mª de Nava e Montenegro e bisneta de D. Diego Álvarez Osorio e Montenegro, neto de Dª Mª Josefa Montenegro, filla de D. Diego de Nava Montenegro, filla de D. Lope de Montenegro.

Fol. 150. Partillas de bens do vínculo de Sarmiento "as casas principais nas que soia vivir Antonio Sarmiento" nesta vila e na "rúa que se di da Enfesta" que no presente leva D. Bernardino de Vilar e Lemos...

Fol. 155. D. Fabián Antonio de Barbeito e Padrón, alcalde e xustiza ordinaria de Pontevedra (02-11-1680).

Fol. 182. Pretendentes ao morgado deixado por D. Fernando de Montenegro e Soutomaior: D. Fernando Mariño de Lobeira e Montenegro, señor da Sierra (Dª Josefa de Oca dona viúva de D. Fernando de Montenegro e Soutomaior).

A escritura de vínculo en 1586.

Ordénase misa na capela de S. Marco en S. Francisco de Pontevedra onde está enterrada Dª Mª Sarmiento miña irmá "que esta foi a vontade de Lope de Montenegro Sarmiento meu irmán que morreu Gran Chanceler de Milán (fol.200).

Fol.231. D. Jacinto Benito de Onís e Saravia, alcalde ordinario de Pontevedra (24-01-1681).

Fol. 241. D. Fernando de Montenegro Soutomaior enterrouse en Sta. Clara o 10-24-1680. Fíxose reconto dos seus bens.

Fol. 257 vº. Na petición de proba dise que a casa "chamada das ameas" na rúa da Infesta pertencente ao morgado fundado por D. Antonio Sarmiento por testamento de 16 de xullo de 1586. Tiña a casa " a súa entrada principal pola referida rúa da Infesta e aínda que actualmente coñécese estar pechada de cantería e porque despois o Marqués de Figueroa adquiriu dita casa por foro dos causantes do referido D. Joseph María ... mudou dita entrada e colocouna na parte do oriente na rúa da Ramallosa continuando o seu confín polo N. e parte do poñente (fol. 258 vº) coa referida da Infesta". O Marqués de Figueroa, a Condesa viúva de Fefiñáns e o Conde de Maceda pagaron e pagan 5 ducados de canon anual.

Esa exposición da parte de Montenegro afirma en 9 de setembro de 1800 fol.260) que a casa herdouna Maceda do seu avó Figueroa "quen a habitou na súa vida e posuía como vincular xunto con outras dúas casetas sitas na rúa da Infesta que se encontran fronte á porta do xardín da propia casa ... e ten a súa fronte principal e entrada na rúa da Ramallosa sen que nunca tivese nin se lle acorde, pola da Infesta nin por outra e fai fronte coa horta dunha casa do dominio do Marqués de Sierra, que hoxe leva o Exmo. Sr. Marqués de Castelar e a casa de Juan Gómez e a outra que foi de Miguel de Outón polo N. atravesada dita rúa da Infesta facendo fronte coa casa de D. Alonso de Otero que foi de D. Domingo Araujo e coas dúas casetas referidas do marqués de Figueroa; polo poñente limita coa rúa do Peso e polo mediodía con casas de Francisca Conti e Domingo Antonio de Ermida e porque a referida casa nunca foi coñecida co nome de casa das ameas, nin as ten nin llas recordan as testemuñas ..."

Aforada por Maceda en xullo de 1798 Montenegro tomou posesión xudicial dela ante o escribán D. Nicolás García e deu comezo a reedificación.

Fol. 269 vº. D. Francisco Xavier de Negrete y Adorno de la Torre y Sotomayor, cabaleiro de Santiago, tenente xeneral dos Reais Exércitos, segundo cabo e Comandante Xeneral do exército e Reino de Galicia e Presidente da súa Real Audiencia.

Fol. 277. A información de testemuñas tivo lugar na casa de Josefa de Navia viúva de Collazo na praza vella da Leña en Pontevedra.

Fol. 278. Vº. Pontevedra 29-09-1800. Alcalde D. Juan Fredis de la Rúa.

A proba empezou o 01-10-1800 (fol.282) segundo os termos de Tineo.

Testemuña 1ª: D. Roque Pérez Sarmiento (nac. En Pontevedra o 20-10-1721), escribán da S.M., veciño de Pontevedra, 79 anos menos 20 días", natural de Pontevedra: "unha casa chamada das Ameas as cales aínda conserva sita nesta vila de Pontevedra e rúa da Infesta que hoxe chámase do Marqués de Figueroa" é pertencente ao vínculo de D. Antonio Sarmiento, que posúe Tineo en representación do seu defunto tío D. Pedro Luís de Ulloa. Que a casa das Ameas foi de dominio útil do Conde de la Vega de Ribadesella que a tiña en foro dos posuidores do vínculo de

Sarmiento e pasou de Ribadesella Figueroa " que a posuía e reedificou aumentándoa en terreo da mesma anexión á parte do oriente e mediodía dende a Torre das ameas deixando a entrada principal ata a rúa da Ramallosa por onde xa estaba" pois sempre recorda a testemuña tapiada a da Infesta.

Que subsiste a Torre mais non está seguro se si subsisten as ameas.

Que Figueroa mercou as casas, unha que deu a un criado seu chamado Carlos Conti e outra que a uniu con portada ao patio destinándoa a corte de cabalos e dormitorio de criados.

Fol. 300. Dúas árbores xenealóxicas de Lope de Montenegro Chanceler de Milán para abaixo Tineo, Maceda e Montenegro.

2ª testemuña: D. Rafael del Río (n. 1746), 54 anos, natural de Pontevedra: Casa chamada Torre das Ameas e ultimamente do Marqués de Figueroa, quen lle quitou as ameas que a testemuña recorda.

3ª testemuña: 2 de outono. Antonio de Soto (sic) (fol. 307 vº).

Mestre arquitecto de cantería e veciño da vila. De 66 anos cumpridos. Coñece de 40 anos a esta parte a casa da Infesta co nome de casa do Marqués de Figueroa" e aínda que esta casa ten unha torre elevada moi antiga con uns remates na cima estes non son ameas, nin con este nome recorda a referida casa" A testemuña non naceu neste vila e" si na bisbarra ademais de estar ausente dende neno ata a idade de 20 anos ...", "... cónstalle que o Marqués haberá uns 20 anos pechou un baldío de xunto a dita casa da Torre facendo portal e praciña dentro deixando a entrada de Oriente pola rúa da Ramallosa e que á parte da Infesta hai unha porta que parece principal e atópase tapiada de cantería e ata ela por dentro de dita casa unha escaleira tamén de cantería, todo isto de construción antiga, como o recoñeceu a testemuña con motivo de ir taxar os seus estragos a instancia de D. Joseph Armero de resulta de habitala o Excmo. Sr.D. Ventura Escalante.

Que a familia Montenegro viviu na casa con motivo de ter a compañía do seu xenro e cuñado o Marqués de Bóveda e se lles advertiu por pasala a vivir Escalante e fóronse a outra casa que teñen cerca de Sta. María.

4ª testemuña: Julián Antonio Janeiro, labrego veciño de Salcedo, 73 anos. Que na casa con ameas vivía D. Pablo Troncoso apoderado de Tineo. O pai da testemuña Ambrosio Janeiro sucedeu a Troncoso no posto.

5ª testemuña: Marcelo Martínez, labrego, veciño de Campañó, 64 anos. Que a casa é coñecida como Torre das Ameas y con tal nome estaba sentada nos libros de rendas.

6ª testemuña(04-10-1800). D. Manuel Mariño, Procurador dos

Xulgados da vila, 36 anos: "Casa que se dicía chamada das ameas ... que era parte dela que habitou o Señor Marqués de Figueroa ...", "polo norte e poñente coa expresada rúa da Infesta e pola parte do poñente ten actualmente a súa entrada ..." que fixo o Marqués de Figueroa e fabricou da súa conta o portalón que se encontra... facendo fronte á rúa da Ramallosa".

7ª testemuña. D. José Jacobo Armero, abade de Sta. Columba de Bértola (05-10-1800), de 44 anos. Nacido e criado en Pontevedra "levando moita correspondencia os pais da testemuña co Marqués de Figueroa". Este despois do foro mudou a entrada e fixo unha porta pola Ramallosa, fará 20 anos. Que o Marqués fixo moitas obras na casa. "Que por ser socio de D. Bernardo Joseph Mier agora defunto" que foi apoderado da Condesa de Fefiñáns, cargo que logo tivo a testemuña.

8ª testemuña: (06-10-1800) D. Francisco Antonio Romay, escribán maior, de 70 anos.

9ª testemuña: D. Benito Freijeiro del Río, presbítero, 69 anos: A casa tiña a porta da Enfesta e outra "con escaleira e patio pola parte que facía esquina á rúa da Ramallosa onde tamén había unha torre antiga que aínda existe" que o Marqués de Figueroa "aumentou dita casa dende a torre ao patio antigo e fixo unha portada ...".

10ª testemuña: (07-10-1800). D. Benito Villadamigo, escribán de reais rendas, 45 anos. A familia Tineo tivera outra casa " nomeada dos oito escudos, aforouse por eles ao Señor Marqués de Aranda que pagaba de canon cinco escudos a D. José Mª Tineo "cuxa casa por vella e deteriorada demoleuna dito Marqués de Aranda

servindo o terreo que ocupaba de praciña chamada da Herba aínda que marcados os lindes..." que sinala o dominio dos Tineo " en cuxa situación faise o día de Corpus Christi de cada ano unha das paradas do Santísimo Sacramento ...".

Probanza de abono (8 e 9-10-1800)

1ª testemuña. D. Ventura de Torres, párroco de Sta. María, 55 anos.

2ª testemuña. D. Joseph Santos, xuíz da vila, maior de 30 anos.

3ª testemuña. D. Juan Fredis, alcalde 2º, maior de 40 anos.

Probanza dada por Montenegro.

Fol. 385 ss. 14-10-1800. D. Baltasar Pazos de Probén, 40 anos. Foi maior domo da confraría de San Bartolomeu. Que a casa é do dominio do Conde de Maceda, e antes Figueroa, e antes Vega del Sella e antes Dª Gaspara del Villar, viúva de Analso, e antes D. Federico del Villar, mestre de campo. Fronte pola Ramallosa e nunca o tivo por outro sitio. Na casa de Montenegro en Sta. María vive actualmente o xeneral da división dos portos.

2ª testemuña: D. Santiago Salleras, veciño, 77 anos. Dende neno oficial de pluma e contador. Serviu por 8 anos ao Marqués de Figueroa. Que a casa é do dominio do Conde de Maceda e non se chama casa das Ameas.

3ª testemuña: D. Domingo Suárez, veciño de 58 anos. Vive en Pontevedra fai 40 anos. Non sabe firmar.

4ª testemuña: D. Esteban Juez Sarmiento, avogado, 48 anos. Coñece ben rúa e casa. Foi alcalde e procurador xeral. Que non sabe se chamase nunca das Ameas e que "na dita vila

hai outras que as teñen e non se lles dá dito nome", "un cuarto alto elevado sobre o resto da casa non o considera torre pois non ten as ameas que soen usarse nestes edificios que hai nesta vila". Que Tineo non vive na vila "e si o facía é o pazo do seu cuñado o Excmo. Sr. D. Pedro Acuña" en Salcedo, "con quen ía e viña moitos días a esta vila e nela soían facer medio día".

5ª testemuña: Alberto Rial mestre armeiro e cerralleiro, veciño da vila, de 54 anos.

6ª testemuña: Dª Benita Teresa de Quirós Miranda, viúva do licenciado D. Francisco Pazos de Probén, veciña de Sta. María, de 74 anos. Di que a casa é de Maceda, antes Figueroa, antes Vega del Sella, antes Gaspara del Villar, muller que foi de D. Pedro Analso Miranda que a posuíron como vincular. O pai da testemuña D. Pablo Quirós Miranda criouse con Dª Gaspara e o seu marido e viviu na casa ata que pasou ao Marqués de Figueroa quen engadiu á casa dende o cuarto alto ata a porta da Ramallosa.

7ª testemuña: Domingo Fagues, sarxento retirado do provincial, veciño, 60 anos. Que traballou de alfaiate na casa do Marqués de Figueroa por orde deste. Que mentres se arranxaba a casa por Montenegro estivo en Pontevedra Tineo "ata a celebración da festividade de Sta. María a Peregrina de aquel ano que é o 11 de agosto de 1798".

8ª testemuña: D. Nicolás Antonio García, 44 anos.

9ª testemuña: (9 outubro) Manuel Conti e Otero, sarxento retirado de milicias, 46 anos, nacido en Pontevedra.

10ª testemuña: Bernardo López, labrego, Marcón, 55 anos.

Probanza de abono, 20-10-1800. Domingo Estévez, Juan de Castro, de Sta. María e José Benito Cordero, de Salcedo. D. Ventura de Torres párroco de Sta. María.

O mestre de campo D. Pedro Analso de Villar, Miranda, Ponce de León, cabaleiro de Santiago, casado con Dª Gaspara Catalina del Villar e Valladares, pagaban renda aos ascendentes de Tineo en 1692.

(fol.441) Memorial das rendas que percibe D. Joseph Benito de Tineo Osorio: "O Señor Marqués de Figueroa paga de foro pola casa grande das ameas que ten esta vila ...".

(fol. 531) Testamento do Conde de la Vega del Sella D. Pedro Duque de Estrada Fonseca Eguino Idiaquez Artega y Mallea Villar Lemos Valladares Camba y Silva, falecido o 02-04-1765. Fillo de D. Fernando Duque de Estrada y de Dª Bernarda del Villar Lemos Silova y Valladares.

Veu a herdar despois de gañar preito, D. Balatar Manuel Pardo de Figueroa, Marqués deste apelido y de la Atalaya, rexedor de Betanzos, Coruña, Lugo e Ourense, Dono e Señor etc. Que reclamou o morgado de Villar fundado por Alonso López de Lemos e Dª Inés de Castro en 1566 por ser neto de Dª Ana de Camba e Lemos nai de D. Pedro Duque de Estrada (quererá dicir avoa porque non coinciden nome nin apelidos).

(fol.539)

Houbo por esta reclamación un preito no que entrou precisamente a casa de Pontevedra deixada a Vega del

Sella pola súa tía Dª Gaspara Catalina Villar e Lemos, falecida en marzo de 1719, e que pasou a habitar en 1746 o Marqués de Figueroa que fixo nela grandes arranxos porque en moitos anos (fol.543) non foran reparadas, coidadas nin habitadas porque no mesmo ano do 1719 serviran para aloxamento de tropas inglesas onde fixeron cuartel sen pagar por elas aluguer algún e que só houbera un inquilino mercador que usaba dun cuarto baixo para almacéns de bacallau sen pagar ren e estando como común e abandonadas ditas casas abría a seu arbitrio unha porta na parede inmediata a onde vivía para sacar con máis comodidade o expresado xénero seguíndose despois haber sinalado a vila ditas casas para aloxamento de compañías de comediantes quen para facer as súas representacións quitáranlles as poucas divisións que os ingleses lles deixaran ... Figueroa reparounas e así puido "habilitar unha casa perdida" e mercou terreos veciños. Valían as casas cando Figueroa as ocupou 19.319 reais e co que gastou nelas ascende a 103.659 reais.

(fol. 567). A propiedade en litixio era o resultado de vellas acumulacións. Así en 28 de abril de 1659 o mestre de campo D. Fadrique de Villar Valladares, cabaleiro de Calatrava, veciño de Pontevedra comprou a Blas Ferradán e muller a casa de "soto e sobrado en que viven co seu eixido na rúa do Peso da Fariña, entesta coa casa que fincou de Bartolomé Mejía e co eixido do Dr. D. Ambrosio de Vera, en 170 ducados. Testemuñas os veciños D. Antonio de Mendoza Sotomayor, Lcdo. Antonio Freire de Lamas clérigo e Andrés Bermúdez de Noveleye.

Por escritura de 26-11-1659 D. Fadrique comprou a metade dunha casa de soto e sobrado na rúa da

Enfesta e que confina por todas partes con propiedades de D. Fadrique, en 50 ducados, segundo taxación de Juan de Limeses carpinteiro e Juan Bugallo mestre de cantería, veciño de San Xurxo de Sacos.

(fol. 573 ss) En 17-08-1660 comprou D. Fadrique á igrexa de Marcón a outra metade da mesma casa por dous e medio ducados de renda ao ano.

O 18-11-1660 D. Fadrique comprou ao Lc. D. Ambrosio de Vera, avogado, a casa terreña cun saído na rúa do Peso que limita con currais e casa de D. Fadrique e con casa de D. Francisco de Carballido en 50 ducados.

D. José Manuel de Valladares Figueroa, alcalde (20-04-1768) ordenou se taxase unha casa na rúa do Peso (Pedro Solla mestre de cantería e Manuel Crespo que o é de carpintería). A casa era de dominio directo de D. Juan Ambrosio Ozores rexedor. Vendeu ao marqués de Figueroa. Limita: Poñente, rúa e casa de D. Benito de Castro Pereira. Sur, D. Baltasar de Rajoy tenente coronel de milicias. Norte, o comprador e levante con José Antonio de Santos... Taxación da casa: cantería e carpintería (fols. 609 a 612).

En 13-06-1704. Casa de soto e sobrado na rúa do Peso. Limita ao N. xardín de Dª Gaspara del Villar; S. Alberto González Armero; dianteira á rúa do Peso e atrás co mesmo vendedor Domingo González.

En 15-06-1704 era rexedor alcalde ordinario (non di máis antigo e podería ser segundo) D. Leonardo de Valladares.

30-04-1706. Reclamación sobre foro de casa da rúa do Peso.

19-02-1752. D. Baltasar García Estévez e Dª Juana Fariña Gayoso de San Vicente Mato y Romay a súa muller compran casa na rúa Ramallosa. Limita: N. o Marqués de Figueroa e entrada dela. Poñente, Marqués de Figueroa. Levante, D. Gregorio de Serra e detrás rúa da Ramallosa.

Estes señores son os pais de quen a finais do s. XVIII manda construír a casa chamada de García-Flórez e quen ven sendo D. Antonio Benito García Estévez Fariña San Vicente, maio 1730, casado con Dª Tomasa Suárez Flórez, 1736, filla de José Suárez Flórez e D^o María Seoane Castro. A nai de D. Antonio Benito é a que encarga o fabuloso escudo da casa e funda morgado a favor do seu único fillo en 1778.

21-08-1776. Dª Juana e o seu fillo único D. Antonio Benito García Estévez Fariña San Vicente venden a casa comprada en 1752 ao Marqués de Figueroa. Limites: Vendaval, Jacobo de Hermida, toneleiro; N., casa e praciña de dito Marqués de Figueroa e entrada polo poñente divídese co eixido de Figueroa; levante, a dianteira pola Ramallosa e fai fronte a Juan Gómez e Micael Outón.

O 28-08-1759, Figueroa di que ensanchou en tres varas a rúa que vai ao longo da casa habitación e "feito unha beirarrúa de pedra labrada de ancho de dúas por onde poden camiñar os de a pé... que serve (ademais) de fermosura e resguardo aos alicerces de dita casa e pide que non o impidan poñer de treito en treito uns piquetes na beirarrúa para que os carros non se arrimen a ela.

O subdelegado intendente informou: "Si a vila de Pontevedra tivera 12 veciños iguais no celo polo ben público como o marqués de Figueroa non a coñecerían os forasteiros pola deformidade das súas rúas e edificios.

O marqués recompuxo de firme e ás súas expensas a da fronte da súa casa, conseguindo do da Sierra que retirase dez ou doce cuartas a cerca que circundaba o xardín de outra súa para maior franqueza e fermosura da propia rúa ..."

Nunha compulsa dos bens dos Villar cítanse os sepulcros no altar maior, lado do evanxeo, do convento Hospital de San Juan de Dios e a casa torre sita nela (fol. 663): "Unha casa coa súa torre que fai fronte á rúa que vai á praciña da Porta da Galera e ponte dela anexa ao ... vínculo".

En 26-04-1765 ordenou a posesión D. Bartolomé Fernández de Barbeito e Tineo, alcalde.

Taxación de Antonio de Souto, mestre de cantería e Antonio Salgueiro mestre de carpintería veciños da vila.

29 de xuño de 1798.

Información de testemuñas sobre da casa en xullo de 1798.

Alcalde, D. Agustín Suárez Cobián (fl. 688 ss.).

Testemuña 1ª: Vicente González mestre carpinteiro. Maior de 50 anos. O sabido. Casa en mal estado.

2ª testemuña: Andrés Tomé, mestre de cantería, de Mourente, 30 anos.

3ª " " " : José Bautista, canteiro veciño de Pontevedra, 25 anos.

4ª " " " : Pedro de Hermida, mestre canteiro, veciño de Pontevedra.

Taxación de obras por Souto e Salgueiro. Fol. 700 ss. (xa anotado noutro documento).

Sentencia en A Coruña, 06-03-1802. Absolto Montenegro, fol 713.

Apelou Tineo para Valladolid.

Fol. 795 vº, sinalada a vista para o 29 do corrente. Valladolid 27-04-1803. Suspendida.

Sentenciado en 10-05-1803 revogando á Audiencia de A Coruña e dando razón a Tineo (fol.801).

Do escudo do edificio Gardá-Flórez anteriormente citado, pódese dicir que é un dos máis bonitos e espectaculares de Pontevedra.

Consta dun escudo principal cuartelado en cruz con escusón (escudo central), cuxo contorno está formado por follaxe variada e rodeado por cinco medallóns postos un en cada esquina, dentro deles represéntanse as súas liñaxes.

No escudo principal están as seguintes liñaxes:

1º ESTÉVEZ: Partido: 1º A: de prata, dous lobos pasantes, de sable, colocados en pau. 1ºB de gules, unha banda de ouro.

2º SUÁREZ: De ouro, dúas torres mazonadas colocadas en faixa e sumadas cada unha dunha aguia de sable.

3º FARIÑA: De azur, catro cruces flor-deisadas de ouro, colocadas unha no centro do xefe, dous nos flancos e a cuarta na punta e acompañadas por nove montóns de fariña, de prata, postos en aspa.

4º FLÓREZ: De azur, cinco flores de lis, de ouro, colocadas en aspa.

Sobre os anteriores, é dicir, sobre o todo, en escusón: GARCÍA: De sinople, unha torre donxonada de prata e saíndo das ameas dous homes de prata.

Os medallóns que o rodean son:

Arriba á destra:

GONZÁLEZ: Unha banda acostada de tres veneras á sinistra e outras dúas á destra.

Arriba á sinistra:

FEIXOO: De goles, unha espada en alto de prata encabada de ouro e acostada de seis bezantes de ouro, tres a cada lado postos en dous paus.

Abaixo á destra:

SAN VICENTE DE NAVARRA: De ouro, dous paus de goles cargado cada un dunha venera de prata.

Abaixo sinistra:

SEOANE: De goles, unha lis de ouro cantonada de catro aspas de ouro.

Abaixo centro:

MATOS: De prata, dous matorrais de sinople en pau, surmontados dun lobo pasante de sable.

O conxunto está timbrado con casco co seu correspondente penacho e adornado aos lados con palmas.

O edificio onde está coñécese por casa de GARCÍA-FLÓREZ, sendo unha mostra moi significativa do barroco en Pontevedra. A fachada está levantada sobre uns soportais presidido por este monumental conxunto heráldico dos máis notables de Galicia.

A finais do s. XVIII manda construír esta casa D. Antonio García Estévez Fariña, casado con Dª Tomasa Suárez Flórez.

Quen encargou o escudo foi súa nai Dª Juana Antonia Fariña San Vicente y Mato para seu fillo único, creándolle un morgado no ano 1778.